

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1933

ΑΡΙΘ. 37

“ΣΤΑΥΡΟΣ ΥΨΟΥΤΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ,,

(14 Σεπτεμβρίου)

Εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἐξαρκτική τῆς ψυχῆς ἡ ὑμνητικὴ τῆς ἐορτῆς τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ ἐκκλησιαστικὴ ἀσματογραφία. Διότι ἐὰν ὑπάρχη σύμβολον συγκεντροῦν ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐκφράζον τὸ ὅλον περὶ τὸν ἄνθρωπον μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας, τοῦτο εἶνε ὁ Σταυρός, ἡ συμπλήρωσις καὶ τὸ ἐπιστέγασμα τοῦ ἐπὶ γῆς ἔργου τοῦ Κυρίου, ἡ ἐμπράγματος ἐκδήλωσις τῆς πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ αὐτοθυσιαζομένης θείας ἀγάπης, ἡ συντέλεσις τῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἀναζώσεως τοῦ ψυχικῶς νεκρωθέντος ἀνθρώπου καὶ ἡ διὰ τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνυψώσεως αὐτοῦ ἀποκατάστασις εἰς τὴν προτέραν κατὰ χάριν θεῖαν υἰότητα. Ὁ Σταυρός, κατ' ἀψάλλει ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς ὑψώσεώς του ἡ Ἐκκλησία, εἶνε «ἡ ἀνάστασις ἀπάντων τῶν τεθνεώτων», «ὁ ἀνυψώσας ἡμᾶς εἰς φθορὰν πεσόντας», «καὶ εἰς θάνατον κατολισθήσαντας», «δι' οὗ πρὸς Θεὸν πάντες εἰλκυσθήμεν», «δι' οὗ ἐλύθη τῆς ἀρεῆς τὸ ἀνθρώπινον» καὶ ἐξηφάνισται ἡ φθορὰ καὶ κατήργηται καὶ κατεπόθη τοῦ θανάτου ἡ δύναμις», ἐντεῦθεν δὲ ἐγένετο ὁ τῶν πιστῶν στηριγμὸς» καὶ ἀσπάζονται αὐτὸν οἱ πιστοὶ καὶ διὰ τοῦ σημείου του σφραγίζουσι καὶ πληροῦν ὀλόκληρον τὴν ζωὴν των, ἀπὸ τοῦ λίχνου μέχρι τοῦ τάφου. Διὰ τοῦ Σταυροῦ συνετελέσθη ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀπὸ τῆς σταυρώσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν τὸ σύμβολον τοῦ Σταυροῦ ἀπετέλεσε τὴν σημαίαν, ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς ὁποίας οἱ χριστιανοὶ συνενοῦνται πρὸς καταγωνισμόν τῆς ἀμαρτίας. Εἶνε καθολικὴ συμπάσις τῆς Χριστιανασύνης ἡ πεποίθησις, ὅτι ὁ Σταυρὸς ὑπῆρξεν ἀπαραίτητος διὰ τὴν σωτηρίαν· ὅτι ἐὰν ὁ Κύριος δὲν ἐσταυροῦτο καὶ δὲν ἀνίστατο ἐκ τῶν νεκρῶν, τῶν ἀνθρώπων ἡ σωτηρία θὰ ἦτο ἀδύνατος: «..οὕτω δ' εἶ ὑψωθῆναι τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-

που, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχη ζωὴν αἰώνιον». Ὑπῆρξεν λοιπὸν ἀναγκαῖα διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν τὸ σταυρικὸν πάθος καὶ ὁ ὀδυνηρὸς θάνατος τοῦ Κυρίου.

Διὰ νὰ κατανοηθῇ ἡ ἀλήθεια αὕτη ἀνάγκη νὰ ἀναλυθῇ ἐν τίνι συνίσταται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκδηλώσεώς της.

Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον σημαίνει ἔλξιν τοῦ δευτέρου ὑπὸ τοῦ πρώτου πρὸς ἑαυτόν. Τοῦναντίον, ἡ ἀμαρτία ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Δυστυχῶς, πάντες ἀμαρτάνομεν· «ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἀμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν»· ἀπομακρυνόμεθα λοιπὸν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ νὰ ἀνακτήσωμεν τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἐγγύτητα, ἀνάγκη «ἀποθέσθαι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι ἀληθείας». Ἡ τοιαύτη ὁμως ἀνακαινίσις δέον νὰ προέλθῃ ἔσωθεν τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ αὐτοβουλίας, οὐχὶ ἔξωθεν καὶ διὰ τῆς βίας, διότι ἡ ψυχὴ εἶνε ὑπόστασις προσωπικῆ φύσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ μεταβάλληται ἄνευ ἰδιοβουλίας. Τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀρετὴ θὰ ἦσαν ἄνευ ἀξίας καὶ δὲν θὰ ἦσαν τόσον εὐάρεστα εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν δὲν ἦσαν προϊόντα καὶ κατορθώματα τῆς ἐλευθέρως θελήσεώς του, τῶν αὐτοπροαιρέτων προσπαθειῶν του.

Ἡ ὑπὸ τοῦ πρώτου ὁμως ἀνθρώπου γνωστὴ κατάχρησις τῆς ἐλευθερίας του ἐξηστῆνισεν αὐτὴν τόσον, ὥστε αἱ προσπάθειά του νὰ ἦνε ἀνεπαρκεῖς πρὸς καταγωνισμόν τῆς ἀμαρτίας· «τὸ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐ», λέγει ὁ ἀπ. Παῦλος. Τὸ δύσκολον τῆς σωτηρίας ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἔφερε καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀποστόλους εἰς σύγχυσιν: «Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;» Καὶ ἐδόθη ἡ ἀπάντησις ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ὅτι «παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατον, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά». Ἐγένετο λοι-

πὸν ἀνάγκη τῆς ἀνορθωθῆναι βοηθείας, καὶ αὕτη ὄντως παρεσχέθη, καὶ δὴ κατὰ τὸν αἰσθητὸν διὰ τοὺς ἀνθρώπους τρόπον: διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ: «οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀποληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον». Ἡ ἐνσάρκωσις λοιπὸν τοῦ Θεοῦ εἶνε ἐκδήλωσις τῆς ἀπείρου πρὸς τὸν ἄνθρωπον θείας ἀγάπης κορυφουμένη πρὸ παντὸς εἰς τὰ πάθη τοῦ Σωτῆρος καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θάνατον «μεῖζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ». Οὕτω, διὰ τοῦ Σταυροῦ τελεσιουργεῖται ἡ ἀπαλλαγὴ ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἡ ἀναγέννησις καὶ ἡ ἀνακαινίσις. Ἐπίδρασις βεβαίως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀσκεῖ καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ὅλης ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Κυρίου παράδειγμα καὶ ἡ δύναμις τῆς διδασκαλίας του. Ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς σκότος ἀποδιώκεται καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ρύπος καθαίρεται τελεσφορώτερον καὶ ὀριστικώτερον διὰ τῆς εἰσόδου εἰς τὰ μυχαιάτα τῆς καρδίας ἄδυτα, τὴν ὁποῖαν εἶνε ἱκανὴ νὰ κατορθώσῃ κυρίως καὶ πρὸ παντὸς ἡ συμπάσχουσα ἀγάπη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ὅ,τι ὑψιστον καὶ ἀγιώτατον δύναται νὰ ἔχη ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, τὴν μεγάλην πνευματικὴν δύναμιν, ἣτις δύναται νὰ ἀναγεννήσῃ ἠθικῶς τὰς ἁμαρτωλὰς ψυχὰς. Τὸ συμπάσχειν σημαίνει δοκιμάζειν τὸν αὐτὸν σπαραγμὸν τῆς ψυχικῆς ὀδύνης, τὸν ὁποῖον αἰσθάνεται ὁ πάσχων καὶ ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ του κραυγάζων εἰς βοήθειαν. Ἐὰν δὲ κοινῶν ἀνθρώπων ἡ συμπάσχουσα ἀγάπη ἀποτελεῖ ἠθικὴν ἀνακαινιστικὴν δύναμιν, ἀπείρους θαυμασιωτέρα εἰς ἀποτελέσματα εἶνε πάντως ἡ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς πεπραμένους ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν ἡμᾶς ἐκδηλουμένη. Ὑπάρχει ἀγάπη ἐλεοῦσα· ἀλλ' ἡ συμπάσχουσα ἀγάπη εἶνε τι μεῖζον, διότι ὁ συμπάσχων οὐ μόνον συγχωρεῖ, ἀλλ' αὐτὸς ὀδυνᾶται, καὶ ὁ πόνος οὗτος εἶνε ὀδυνηρότερος παντὸς φυσικοῦ πόνου, διότι εἶνε αὐτοθυσία, μέγα δ' εἶνε τὸ ὑψος τῆς αὐτοθυσίας καὶ ἀνέφικτον, ὅταν τὴν ἐκδηλώσῃ πρὸς τὸν κινδυνεύοντα ἄνθρωπον αὐτὸς ὁ Χριστός.

Ταύτης τῆς συμπασχούσης θείας ἀγάπης τὰ πάθη τοῦ Κυρίου καὶ ὁ θάνατος ὑπῆρξαν

τὰ ἀναπόφευκτα ἐπακόλουθα, ἵνα ἕκαστος ἐξ ἡμῶν δυνηθῆ νὰ κατανοήσῃ καὶ αἰσθανθῆ τὸ βάθος καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν δύναμιν τῆς ψυχικῆς του ὀδύνης, ἀκριβῶς καθ' ὃν τρόπον ἠσθάνθη αὐτὰς ὁ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ του ἀναγεννηθεὶς ληστής: ἐν τῇ μεταβολῇ του καταφαίνεται καὶ ἡ ἀποτελεσματικότης τῶν εἰς τὰ ψυχικά του βάθη εἰσδυσασῶν ἀκτίνων τῆς θείας ἀγάπης καὶ ἡ προθυμία τῆς ψυχῆς του νὰ δεχθῆ τὰς ἀκτῖνας τῆς θείας χάριτος. Ἄνευ τῶν τρομερῶν ἐκείνων σωματικῶν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὀδυνῶν θὰ ἦτο δύσκολον εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν συμπάσχουσαν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν ψυχικῶν πόνων του. «Ὅταν ὑψώσῃτε τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἶμι», καὶ «ἐὰν ὑψωθῶ, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἑμαυτόν». Καὶ εἴλκυσε πρὸς ἑαυτόν, πράγματι, ὁ Σωτὴρ διὰ τῆς συμπασχούσης ἀγάπης του, ἣτις κατέστη κατ' ἐξοχὴν ὀφθαλμοφανὴς τοῖς πᾶσι μετὰ τὴν σταύρωσίν Του.

Λιὰ τοῦτο ἡ ὑπὸ συμπάσης τῆς Χριστιανώσυνης ἀπονεμομένη εἰς τὸν τίμιον Σταυρὸν τιμὴ εἶνε ἀρρήκτως συνδεδεμένη πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς αὐτοθυσιαζομένης πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν ἀγάπης τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἥτοι πρὸς τὰς σωτηριώδεις ψυχικὰς καὶ σωματικὰς ὀδύνας καὶ τὰ πάθη, τὰ ὁποῖα ἐδοκίμασεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, αὐτὰ δὲ εἶνε τὰ συγκλονήσαντα τὰς ψυχὰς, τὰ κινήσαντα τὴν βαθυτάτην πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν καὶ λατρείαν, τὰ συντελέσαντα τὴν ἀνακαινίσιν καὶ τὰ ἀνάσυνδέσαντα τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεόν. Διότι ἐκ τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου ἐκεντρίσθη ἡ ψυχὴ πρὸς τὴν μετάνοιαν, τὴν διόρθωσιν, τὸν ψυχικὸν ἀγνισμόν, τὴν ἀγάπην. Ὁ χριστιανός, ἀτενίζων πρὸς τὸν Σταυρόν, ἐμβλέπει ἐπ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τὸν οἰκτιρόμονα Πατέρα, τὸν πάσχοντα διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, τὸν ὀδυνώμενον ὑπὲρ ἡμῶν καὶ σώζοντα ἡμᾶς διὰ τῆς συμπασχούσης ἀγάπης του. Ὑψούμενον λοιπὸν τὸν Σταυρὸν ἐν ὅψει πάντων τιμῶμεν ὡς «τὰ διεσπασμένα συνάψαντα ἄκρα ἀγαθότητι» καὶ ἀσπάζόμεθα αὐτόν, ὡς λέγει ὁ ἄσματογράφος, «τῇ χαρᾷ καὶ τῷ φόβῳ, φόβῳ διὰ τὴν ἁμαρτίαν, χαρᾷ δὲ διὰ τὴν σωτηρίαν».

ΠΡΟΣ ΝΕΑΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ ΔΡΑΣΕΩΣ

Ἦδη ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἡ Ἐκκλησία μας εἰσῆλθεν εἰς τὸ νέον αὐτῆς ἔτος καὶ ὅσοι ἐπρόσεξαν καὶ τὴν ὡραίαν ἁματογραφίαν τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὰ ὑπέροχα ἀγιογραφικὰ ἀναγνώσματα τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τῆς λειτουργίας, θὰ ἠσθάνθησαν τὸ βαθύτερον νόημα, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας ἔχει ἡ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὑπόμνησις τῆς προφητικῆς φωνῆς «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ...» (Ἦσ. ξα' 1, 2), τὴν ὁποίαν αὐτὸς οὗτος ὁ Θεάνθρωπος Λυτρωτῆς ἀνέφερε καὶ ἠρμήνευσεν ὡς ἐν τῷ προσώπῳ Του ἐκπληρωθεῖσαν, κατὰ τὸ πρῶτον κήρυμά του ἐν τῇ συναγωγῇ τῆς Καπερναοῦμ (Λουκ. δ' 16). Ἀλλὰ καὶ ἡ μετὰ ταῦτα ἀγομμένη συγκινητικωτάτη τῆς Ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ πανήγυρις καὶ ἡ κατ' αὐτὴν ὑπόμνησις τοῦ σωτηρίου ἔργου τῆς Θείας συγκαταβάσεως, καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῆς περικοπῆς ἐκαίνης τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης Ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐν ἣ ζωηρότατα περιγράφεται ἡ ἀντίθεσις τῆς «δυνάμεως» τοῦ κηρύγματος τοῦ Σταυροῦ, ἣν οἱ πιστοὶ οἱ δι' αὐτοῦ σφιζόμενοι αἰσθάνονται, πρὸς τὴν «μωρίαν», ὑπὸ τῆς ὁποίας ἀποδεικνύονται κτεχόμενοι οἱ νομίζοντες «μωρίαν» τὸ κήρυγμα τοῦτο, νέας προσθέτουσι δυνάμεις καὶ θάρρος νέον προσδίδουσι εἰς τοὺς ἐργάτας τοῦ «ἀμπελώρου» τοῦ Κυρίου. Τὴν εὐθύνην δ' ἐξ ἄλλου τῶν ἐργατῶν τούτων τοῦ θεοῦ «ἀμπελώρου» παραστατικώτατα ὑπέμνησε προλαβόντως ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς τούτου Κυριακὴν ἀναγνοῦσα τὴν ὡραίαν παραβολὴν τῶν «κακῶν γεωργῶν», διὰ τῆς ὁποίας τονίζεται ἡ ἀναπότρεπτος ἀνάγκη τῆς ἀποδόσεως τῶν «καρπῶν ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν» καὶ ἐπισημαίνεται κατὰ τῶν ἀμελούντων ἡ τρομερὰ ἀπειλὴ ὅτι «τὸν ἀμπελώνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς».

* *

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς ταύτην τοῦ ἔτους, παρελθούσης τῆς θερινῆς περιόδου καθ' ἣν χαλαροῦνται πῶς εἰς τὰ ἡμέτερα κλίματα ἡ ἐντατικὴ πνευματικὴ ἐργασία, αἰσθανόμεθα πάντες τὴν διάθεσιν τῆς ἐπαναλήψεως τῆς μετὰ τὰς πρώτας ἐμφανίσεις τοῦ φθινοπωρινοῦ δροσεροῦ καιροῦ καὶ ὅλα τὰ πνευματικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα ἀνοίγουσι τὰς πύλας των διὰ νὰ δεχθῶν καὶ πάλιν τοὺς τροφίμους των ἀκμαίους καὶ ἐτοίμους διὰ τὴν χειμερινὴν ἐργασίαν. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ἐποχὴν καὶ τῶν ἀγρῶν οἱ ἐργάται δραστηρίως παρασκευάζονται διὰ τὴν νέαν καλλιέργειαν καὶ τὴν νέαν σπυράν, τὴν ὁποίαν καὶ θὰ μᾶς ὑπομνήσῃ, μετ' οὐ πολὺ, πάλιν ἡ Ἐκκλησία μας μετὰ τὴν ὡραιο-

τάτην παραβολὴν τοῦ «σοπορέως» ἀφ' οὗ προηγουμένως θὰ μᾶς τονίσῃ τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας, διὰ τοῦ ὡραίου ἐκείνου ἐπεισοδίου τῆς θαυμαστῆς ἀλιείας καὶ τῆς κλήσεως τῶν πρώτων μαθητῶν. Ἡ φύσις αὐτὴ φαίνεται νὰ μᾶς καλῆ πρὸς τὴν ἀνανέωσιν τῆς δραστηριότητός μας καὶ τὸ περιβάλλον μας ὁλόκληρον μᾶς ὑπενθυμίζει ἕμου μετὰ τῆς Ἐκκλησίας μας ὅτι ἔφθασεν ὁ καιρὸς διὰ νὰ συνεχίσωμεν ἐντονωτέρας τὰς προσπάθειάς μας καὶ διὰ τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου, ὅσοι ἐκλήθημεν, εἴτε ὡς λειτουργοὶ εἴτε ὡς πιστοὶ ἄπλοιοι, νὰ ὑπηρετήσωμεν εἰς αὐτό. Καὶ ἰδοὺ ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὸ κήρυγμα—ὡς ἔθος—δαφνιέστερον καὶ συχνότερον θὰ εἶναι πάλιν, καὶ τὰ Κατηχητικὰ μας Σχολεῖα θὰ δεχθῶν τοὺς μικροὺς των τροφίμους, καὶ αἱ χριστιανικαὶ ὁμάδες τῆς ἀμοιβαίας ἐποικοδομῆς τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας τέκνων θὰ ἐπαναλάβουν τὰς τακτικὰς συγκεντρώσεις των, καὶ αὐτὸς ὁ ἑορταστικὸς τῆς Ἐκκλησίας μας βίος καθίσταται κατὰ τὴν περίοδον ταύτην πλουσιώτερος εἰς ἀφορμὰς ἐντονωτέρας ψυχικῆς ἀνατάσεως, καὶ τὰ παντὸς εἶδους χριστιανικὰ ἰδρύματα θ' ἀρχίσουν τὰς φωτιστικὰς των διαλέξεις καὶ νέοι θὰ προστεθοῦν ἴσως ἐργάται, ἐν ᾧ ἄλλοι θὰ ἀρχίσουν νὰ αἰσθάνωνται τῆς ἀναπαύσεως τὴν φυσικὴν ἀνάγκην.

* *

Τὸ σημεῖον τοῦτο τοῦ χρόνου δὲν εἶναι τυχαῖον διὰ τῆς Ἐκκλησίας μας τὴν ζωὴν, διότι ἐφ' ὅσον θέλωμεν νὰ βλέπωμεν καὶ νὰ αἰσθανώμεθα ζῶσαν ἀληθῶς τὴν Ἐκκλησίαν μας, ἡ θέλησις αὐτῆ δημιουργεῖ ὑποχρεώσεις διὰ πάντα ἐρχόμενον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν εἰς ψυχικὴν ἐπαφὴν καὶ προκαλεῖ τὸν καθένα εἰς σοβαρωτέρας σκέψεις περὶ τοῦ μέρους, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἔχῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας. Αἱ σκέψεις αὗται ἀποβλέπουσι εἰς τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον πᾶς πιστὸς ὑποχρεοῦται νὰ ἔχῃ, ὡς σφιζόμενον καὶ τελειούμενον τῆς Ἐκκλησίας μέλος, τοῦθ' ὅπερ δημιουργεῖ ὑποχρεώσεις ἀφορώσας τὴν ἐπιμελεστέραν καὶ ἀκριβεστέραν κατανόησιν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ ἀγίου θελήματος τοῦ θεοῦ τῆς Ἐκκλησίας Ἰδρυτοῦ. Ἀλλὰ ὁ πιστὸς θὰ σκεφθῇ τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὡς «στρατιώτης» τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, ὡς παράγων φωτιστικὸς, ὡς δυνάμις ἀνασταλτικὴ τοῦ σοδοῦντος ἐν τῷ κόσμῳ κακοῦ, ὡς ἐργάτης τῆς σωτηρίας τῶν ἀδελφῶν. Καὶ εἶναι τὰ δύο ταῦτα μέρη τόσῳ μᾶλλον ἀχωριστως ἀλληλένδετα, ἰδίᾳ εἰς τὰς ἡμέρας μας, ὅσῳ εἶναι μᾶλλον ἐντεταμένη καὶ συστηματικὴ καὶ ἡ προσπάθεια τῶν ἀντιθέων καὶ ἀντιχρίστων δυνάμεων, αἵτινες οὐδενὸς φείδονται, οὔτε μέσου οὔτε κόπου, προκειμένου νὰ

ἐργασθῶσι διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς Ἀληθείας, τῆς ἐποίας ἡμεῖς ἐκλήθημεν, ἔχει μόνον ὁπαδοὶ καὶ λάτρες, ἀλλὰ καὶ ἀπόστολοι καὶ προαπισταί, ὑποχρεούμενοι νὰ δώσωμεν τὰ πάντα διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἰδανικοῦ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Σέριος 1933

ΕΜΜ. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ
ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

[2]

Α'.

Ἐπισκοπαὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος, Πελοποννήσου καὶ νήσων Αἰγαίου.

1. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν.

Μητρόπολις ὑπάρχουσα ἐξ ἑπτὰ ἐπισκοπῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως, διὰ Δ)τος τῆς 20 Νοεμβρίου 1833 ὑπεβιβάσθη εἰς ἐπισκοπὴν (1833—1850) ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ἔχουσα τὰ ἄ καὶ νῦν, ὄρια, ἐξαίρουμένων τῶν νήσων Αἰγίνης καὶ Σαλαμίνας, αἵτινες ἀπειτέλεσαν ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πρώτης ἰδίαν, προσωρινὴν ὅμως, ἐπισκοπὴν.

Εἶτα ἀνυψώθη εἰς Μητρόπολιν πάλιν ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀθηνῶν (1850—1923), ἀπὸ τοῦ ἔτους 1852, τοῦ Αἰγίνης ἐξαναγκασθέντος εἰς παραίτησιν λόγῳ γήρωτος, περιλαβοῦσα καὶ τὴν νῆσον ταύτην μετὰ τῆς Σαλαμίνας. Ἐσχάτως, (ἐν ἔτει 1923) ὠνομάσθη Ἀρχιεπισκοπὴ, ἐπειδὴ πάντες οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπιτοφορήθησαν Μητροπολίται.

α) Ἐπίσκοποι Ἀθηνῶν.

1) Νεόφυτος Μεταξᾶς, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου Ταλαντίου 1833—1861.

2) Μισοῦλ Ἀποστολίδης, ὁ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν καὶ Ἡλείας 1861—1862.

3) Θεόφιλος Βλαχοπαπαδόπουλος, ὁ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας 1862—1871.

4) Προκόπιος α' Γεωργιάδης, ὁ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Μεσσηνίας 1874—1889.

5) Γερμανὸς Καλλιγᾶς, ὁ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Κεφαλληνίας 1889—1896.

6) Προκόπιος β' Οἰκονομίδης 1896—1901.

7) Θεόκλητος Μηνόπουλος, ὁ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης α'. 1902—1917 β'. 1920—1922.

8) Μελέτιος Μεταξάκης, ὁ ἀπὸ Κιτίου 1918—1920.

9) Χρυσόστομος Παυιδόπουλος 1923.

β) Ἐπίσκοποι Αἰγίνης.

Σαμουήλ, ὁ ἀπὸ Μητροπολίτου πρώην Ἐλασσῶνος 1833—1852.

2. Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.

Ἡ νῦν Μητρόπολις Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας

κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως συνίστα τὴν Μητρόπολιν Ναυπλάκου καὶ Ἄρτης, ἧς ἔδρα ἢ Ἄρτα. Διὰ τοῦ ἄνω Δ)τος (1833) ἡ τέως Μητρόπολις ἐκλήθη ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀκαρνανίας, περιλαμβάνουσα τὰς ἐπαρχίας Ἀκαρνανίας, Μεσολογίου τῆς δ' ἐγγὺς ἐπαρχίας Καλλιδρόμης (Εὐρυτανίας) διατελεσάσης προσωρινῆς ἐπισκοπῆς μέχρι τοῦ 1841, ἔτους θανάτου τοῦ αὐτῆς ἐπισκόπου, καὶ ἐνωθείσης ἔκτοτε τῇ ἐπισκοπῇ Ἀκαρνανίας, ὠνομάσθη ἢ τελευταία αὕτη ἐπισκοπὴ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας. Ἀλλὰ διὰ τοῦ Σ' νόμου τῆς 9ης Ἰουλίου 1852 ἡ τόσον εὐρεῖα αὕτη ἐπισκοπὴ ἐδιχάσθη εἰς τὰς Ἐπισκοπὰς 1) Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας περιλαμβανούσας τὰς ἐπαρχίας Μεσολογγίου, Τριχωνίας, Βονίτισης, Ξηρομέρου καὶ Βάλτου καὶ 2) Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας. ἀποτελουμένην ταύτην ἐκ τῶν δύο ὁμωνύμων ἐπαρχιῶν. Ἡ πρώτη τούτων, καθὸ οὕσα ἐπισκοπὴ πρωτεύουσας Νομοῦ, ἀνηγορεύθη διὰ τοῦ ἀρθ. 15' τοῦ, ὡς ἄνω, νόμου εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν, ἵνα διὰ τοῦ ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1900 Β. Δ)τος γένηται πάλιν ἐπισκοπὴ συγχωνεύσασα ὅμως ἑαυτὴ τὴν ἐπαρχίαν Ναυπακτίας τῆς ἐπισκοπῆς Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, ἀπομεινάσης οὕτω ἐπισκοπῆς ἀπλῶς Εὐρυτανίας, φέρουσα τὸν τίτλον Ἀκαρνανίας καὶ Ναυπακτίας, τοῦ τότε ἐπισκόπου αὐτῆς διατηρήσαντος ἰσοβίως τὸν τίτλον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Ἐν ἔτει 1910 καταργηθέντων τῶν Ν μῶν τοῦ 1899 καὶ πάλιν ἡ Ναύπακτος ἀπεσπάσθη ἐξ αὐτῆς καὶ ἠνώθη μετὰ τὴν τῆς Εὐρυτανίας ἐπισκοπῆν, ἀποτελεσθεῖσα οὕτω καὶ πάλιν τῆς ἐπισκοπῆς Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας μέχρι τοῦ 1932, ὅτε, αἰθῆς καταργηθείσης τῆς ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ (1922) εἰς Μητρόπολιν προαχθείσης ἐπισκοπῆς Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, ἡ ἐπαρχία Ναυπακτίας ὑπήχθη τῇ Μ. Αἰτωλίας.

Διὰ τοῦ νόμου 2891 τῆς 29ης Ἰουλίου 1922 ἀνεκηρύχθη καὶ αὕτη μετὰ πασῶν τῶν ἐπισκοπῶν Μητροπόλις.

1) Μητροπολίτης Πορφύριος 1820—1838.

2) Ἰερόθεος, ὁ ἀπὸ Μητροπολίτου Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς 1842—1847.

3) Θεόφιλος Βλαχοπαπαδόπουλος 1852—1862.

4) Γεράσιμος Καλοκαρινὸς 1866—1887.

5) Παρθένιος Ἀκύλας 1892—1914.

6) Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης 1922.

3 Ἐπισκοπὴ Ἄνδρου.

Μητρόπολις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς Ἄνδρου καὶ Σύρας, διὰ τοῦ Δ)τος τοῦ 1833 κατέστη προσωρινὴ ἐπισκοπὴ, περιορι-

σθεῖσα εἰς τὴν ὁμώνυμον νῆσον, συγχωνευθεῖσα ἀπὸ τοῦ ἐν ἔτει 1842 θανάτου τοῦ Ἐπισκόπου αὐτῆς τῆ Ἐπισκοπῆ Κυκλάδων. Τῷ 1852 διὰ τοῦ Σ'. νόμου ἀνασυνέστη ὑπὸ τὸν τίτλον Ἄνδρου καὶ Κέα (νῆσοι Ἄνδρος, Κέα, Κύθνος, Σέριφος), κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1899 διὰ νόμου συνεχωνεύθη τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Σύρου, Τήνου καὶ Μήλου.

1) Διονύσιος Καρχάκης 1810—1835.

2) Σωφρόνιος Μπίστης Ρεματούσης, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου Μυρσίνης 1836—1837.

3) Σεραφεῖμ Γρόσοι, ὁ ἀπὸ Μητροπολίτου πρώην Σμύρνης 1837—1842.

4) Προκόπιος Οἰκονομίδου 1852—1854.

5) Μητροφάνης Οἰκονομίδης 1855—1889.

4. Μητρόπολις Ἀργολίδος.

Μητρόπολις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως ὑπὸ τὸν τίτλον Ναυπλίας καὶ Ἄργους, διὰ τοῦ Δ)τος τοῦ 1833 ἐγένετο μόνιμος ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀργολίδος, ἔχουσα τὰς Ἐπαρχίας Ναυπλίας, Ἐρμιονίδος, πλὴν τῆς νήσου Σπετσῶν, καὶ Τροιζηνίας, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1842, ὅτε ὁ Μητροπολίτης Ὑδρας μετετέθη εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Ἀργολίδος, συνάψασα ἑαυτῇ καὶ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην. Κατὰ τὸ ἔτος 1841 ὑπήχθη αὐτῇ καὶ ἡ Ἐπισκοπὴ Κορινθίας.

Διὰ τοῦ Σ'. νόμου τοῦ 1852 ἐγένετο Ἀρχιεπισκοπὴ ὑπὸ τὸν ἴδιον τίτλον, ἀποτελεσθεῖσα ἐκ μόνων τῶν Ἐπαρχιῶν Ναυπλίας καὶ Ἄργους, ἀπὸ δὲ τοῦ 1922 ἀνεκλήρῳθη Μητρόπολις.

1) Κύριλλος Βογιάσαρης, ὁ ἀπὸ Μητροπολίτου πρώην Λαρίσης 1833—1842.

2) Γεράσιμος Ράλλης Σπανός, ὁ ἀπὸ Μητροπολίτου Ὑδρας καὶ Τιπαρῆνου 1842—1843.

3) Γεράσιμος Παγώνης 1852—1867.

4) Δανιὴλ Πετρούλιας 1867—1872.

5) Καλλίνικος Τσεζόπουλος 1874—1875.

6) Νικάνδρος Δελούκας 1882—1912.

7) Ἀθανάσιος Λάσκαρης, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου Μυρσίνης 1914—1924.

8) Ἱερόθεος Μπόκολας, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου Τριτανίου 1924.

5. Μητρόπολις Γορτύνης καὶ Μεγαλοπόλεως

Ἡ Μητρόπολις αὕτη ἀπετελεῖτο ἐκ τῆς Μητροπόλεως Ἀκόβων, ἣτις συνεχωνεύθη τῇ Τριπόλεως καὶ ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Δημητσάνης. Διὰ τοῦ δ)τος τοῦ 1833 ἰδρύθησαν ἀντ' αὐτῶν δύο προσωριναὶ ἐπισκοπαὶ 1) Ἐρμυανθίας ἣτις ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὰς ἐπισκοπὰς Δημητσάνης καὶ Ἀκόβων, τῆς ἐπαρχίας Γορτύνης καὶ 2) Γορτύνης ἐκ τοῦ ὑπολοίπου μέρους τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας. Τῆς πρώτης ἕδρα ἦτο

ἡ Δημητσάνα, τῆς δὲ δευτέρας ἡ Καρούταινα.

Ἀποθανόντος τοῦ Γορτύνης Προκοπίου λίαν ἐνωρίς μετετέθη εἰς αὐτὴν ὁ Ἐρμυανθίας Ἰγνάτιος (πρ. Ἀρδαμερίου) καὶ οὕτως ἠνώθησαν αἱ δύο αὐταὶ ἐπισκοπαὶ εἰς μίαν ὑπὸ τὸν τίτλον Γορτύνης. Διὰ δ)τος τοῦ 1841 ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου συνεχωνεύθη τῇ Ἐπισκοπῇ Μαντινείας. Διὰ τοῦ Σ'. νόμου ἡ Ἐπισκοπὴ αὕτη ἀνασυνεστήθη, προσλαβοῦσα καὶ τὴν ἐπαρχίαν Μεγαλοπόλεως, ὑπὸ τὸν σημερινόν της τίτλον. Ἀπὸ τοῦ 1922 διατελεῖ Μητρόπολις.

1) Προκόπιος, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου πρώην Παραμυθίας (1833).

2) Ἰγνάτιος, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου Ἐρμυανθίας 1834—1839.

3) Φιλόθεος Καλοσημένης 1852—1874.

4) Ἰωάννη-Μαρτίνος 1901—1918

5) Πολύκαρπος Συνοδινός 1923—

(Συνεχίζεται)

I. ΜΠΟΥΑΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Πώρωσις

Εἰς βαθεῖαν σχετλιαστικὴν φιλοσοφίαν ἐπὶ τῆς συγχρόνου πωρώσεως ἐκίνησεν ὁ αἰφνίδιος ἐν αἰθουσῇ χοροῦ θάνατος ἐπιστήμονος κατ' αὐτὴν τὴν ἀκμὴν τοῦ χορευτικοῦ πυρετοῦ. Οἱ διασκεδάζοντες κύριοι καὶ κυριαὶ καὶ δεσποινίδες, πάντες ἀνήκοντες εἰς «ἀνώτερα» κοινωνικὰ στρώματα, τὰ κοινῶς ὡς «ἀριστοκρατικὰ» χαρακτηριζόμενα, μετὰ βραχὺ δυσάρεστον διάλειμμα προελθόν ἐκ τοῦ «ἀδιακρίτου» ἐν ὧρα τοιαύτης εὐθυμίας θανάτου τοῦ ὁμοίου των, μικρὸν συσπάσαντες τοὺς μῦς τοῦ προσώπου εἰς ἐνδειξὴν ἀπαρεσκεΐας, ἐσυνέχισαν τὸν χορὸν ἐν τῇ αὐτῇ αἰθουσῇ μέχρι βαθείας πρώτης, ὡσεὶ οὐδὲν εἶχε συμβῆ τὸ ἐκπληκτικόν. Εἰς χρόνους παλαιότερους, ἢ εἰς ἄλλους σήμερον τόπους καὶ ἄλλας σημερινὰς κοινωνίας, μακροῦν κοινωνικὸν δυστύχημα ἀρκεῖ νὰ ματαιώσῃ διασκεδασίαν εἰς ἐνδειξὴν πένθους ἐκ συμπαθείας πρὸς τοὺς ὁμοίους, διότι ἐπάρχει βαθὺν τὸ αἶσθημα τῆς ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης καὶ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα. Παρ' ἡμῖν κρούσματα, ὅποῖον τὸ ἐνταῦθα μνημονευόμενον, μαρτυροῦσιν ἐπίσπου βαθμοῦ πώρωσιν σπουδαίως ἀμβλυνθειῶν ψυχῶν. Τὸ φαινόμενον εἶνε λίαν ἀποθαρρυντικόν.

Προσοχὴ εἰς τὴν οἰκογένειαν

Ἄλλὰ δὲν εἶτε ὀλιγώτερον θλιβερὰ ὅσα γράφει γενὴ δημοσιογράφος περὶ τῶν «συγχρότων κοριτσιῶν». Ἐκ συγκρίσεως τῆς γέας θηλείας γενεᾶς πρὸς τὴν ὀλίγον ἀκόμη παλαιότεραν προκύπτει μία

εικών ἐκτάκτως ἀποκαρδιωτική. «*Ἡ εὐπρέπεια ἐξηφανίσθη, ὁ αὐτοσεβασμὸς ἀγνοεῖται*», καὶ τὰ κοράσια τὰ σημερινὰ «*ὑπὸ τὰς εὐλογίας καὶ τὰ ἱκανοποιητικὰ μειδιάματα*» αὐτῶν τῶν γελοίων πατέρων καὶ μητέρων τῶν «*ἀκόλουθον ἓνα δρόμον ὀλιθηρότερον καὶ ἀπὸ κατήφορον στρωμένον μὲ πάγον*». Ἔϊνε ἀδύνατον ἐνταῦθα νὰ μεταγραφῶσιν αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν ὀλισθὸν αὐτὸν λεπτομέρειαι, τὰς ὁποίας ὅμως εὐθαρῶς ἀποκαλύπτει ἡ γυναικεία γραφίς. Καὶ τὸ συμπέρασμα τῆς εἶνε ὅτι «*ἡ οἰκογένεια τείνει νὰ ἐκλείψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα*». Τὰ σχολεῖα θηλέων καὶ ὁ ἐνοριακὸς κληρὸς ἀνάγκη νὰ προσέξουν σοβαρώτατα εἰς τὸ ζήτημα, καὶ τὸ μὲν νὰ διαπλάσῃ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὸ ἦθος, ὁ δὲ νὰ φρονεῖ τὸν οἰκογενειακὸν θεσμὸν ἐκ τοῦ σύννεγγος δι' ὧν διαθέτει μέσων ἢ θεία θερηκεῖα, ἧς τυγχάνει πιστὸς λειτουργός.

Τοῦ κλήρου καὶ μόνον.

Αἰῶν ὀρθῶς ὁ «*Ἱερὸς Σύνδεσμος*», ἀποδοκιμάζων τὴν γνώμην ἱερέως εἰσηγομένου τὸν διὰ νόμου ἐξαναγκασμὸν τῶν ἐφημερίων εἰς τέλεσιν τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἐν μόνοις τοῖς ναοῖς, γνωματεύει ὅτι «*τὸ ζήτημα τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐλαβείας κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν μυστηρίων εἶναι ζήτημα κυρίως ἡμῶν τῶν κληρικῶν*», καὶ ἐξανίσταται κατὰ τῆς τάξεως «*νὰ ἐπιβάλλωμεν τὴν εὐσέβειαν διὰ τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ κράτους*». Τὸ ζήτημα ἐν γένει τοῦ τόπου καὶ τοῦ τρόπου τῆς τελέσεως τῶν μυστηρίων, ἦτοι ὁ εἰς μόνον τὸν ναὸν περιορισμὸς αὐτῶν καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ πρὸς τὴν ἀγιότητα αὐτῶν σεβασμοῦ τῶν εἰς αὐτὰ παρόντων, εἶνε ζήτημα τοῦ κλήρου ἀποκλειστικῶς, δὲν διατάζομεν δὲ νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ ἀθλία κατάστασις, τὴν ὁποίαν ἀπὸ νινος ὁ «*Ἱερὸς Σύνδεσμος*» διεξεδραγώδησε καὶ ἐξακολουθεῖ κεντηριάζων, ὀφείλεται εἰς τοὺς τελετουργοῦσιν, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀπόλυτον δικαίωμα καὶ καθῆκον νὰ ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς παρεκτρεπομένους τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν εὐταξίαν δι' ὅλου τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ κύρους τῶν. Καὶ ἄλλοτε ἀνεπιτίξαμεν τὴν τερασίαν ἠθικὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ δύναται νὰ διαθέσῃ ὁ κληρὸς πρᾶγματιὰ τινα ὁμῶς ἀποδεικνύουν ὅτι δὲν ἀπέκτησεν ἀκόμη συναισθησιν τοῦ μεγάλου τούτου ἀγαθοῦ, τοῦ ὁποίου ὄρισεν αὐτὸν θεματοφύλακα καὶ οἰκονόμον ἢ Ἐκκλησία.

*

Ἡ εἶδησις ὅτι ἡ προπαγάνδα τῶν ἀθέων μετέφερε τὴν κεντρικὴν τῆς ἔδραν ἐκ Γερμανίας εἰς τὴν Ἑλβετίαν προκάλεσεν ἐν τῇ τελευταίᾳ ζωῶν ἀντιδραστικὴν κίνησιν. Ὁ ἔθνικὸς σύμβουλος Dr H. Muller κατέβηκεν εἰς τὸ

Ἑθνικὸν Συμβούλιον αἰτησιν, δι' ἧς προσκαλεῖτο τοῦτο νὰ ἀντιταχθῇ κατὰ τῆς προπαγάνδας, ἐφ' ὅσον ἡ δράσις αὐτῆς ἀντιτίθεται πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ συντάγματος τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας, ἀρχομένου μάλιστα διὰ τῆς φράσεως «*Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ...*». Μεγάλῃ κίνησις παρατηρεῖται περὶ προσθήκης εἰς τὸ σύνταγμα παραγράφου ἀπαγορευούσης πᾶσαν ἀντιθηρηκευτικὴν δράσιν τῶν ὕλιστων καὶ τῶν ἀθέων.

*

Τὸ ἐν Πράγῃ ἐπ' ἐσχάτων συγκροτηθὲν σιωνιστικὸν συνέδριον συζητήσασιν τὴν στάσιν τῆς χιτλερικής Γερμανίας πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ Ἰουδαίους κατέληξεν εἰς τὸ πόρισμα ὅτι, μετὰ τὸν κατ' αὐτῶν γερμανικὸν διωγμὸν, ἀνάγκη νὰ ἐπιτροπῇ εὐρεῖα μετανάστευσις τῶν Ἰουδαίων εἰς Παλαιστίνην. Ἡ χώρα αὕτη σήμερον θεωρεῖται οἰκονομικῶς μία τῶν εὐτυχεστέρων ἐν τῷ κόσμῳ, τοῦτο δ' ὀφείλεται—λέγουσιν εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν ἐπιχειρηματικότητα. Ἡ βρετανικὴ διοίκησις ὅμως περιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν μεταναστῶν, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὸν κίνδυνον τῆς ἀνεργίας καὶ τὴν ὀντιδρασιν τοῦ ἀραβικοῦ ἰθαγενοῦς πληθυσμοῦ ἐκ τῆς ἀμέσου καὶ ἀποτόμου ἀξήσεως τοῦ ἐν Παλαιστίνῃ Ἰουδαϊκοῦ πληθυσμοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλου, μία ὁμιδικὴ μετανάστευσις ἐξακοσίων χιλιάδων Ἰουδαίων, ἀφ' ὧν ἀφηρέθησαν τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου ἐν τῇ γενετείρῃ τῶν, ἀποβαίνει ἀπραγματοποίητος· δύναται ὅμως—ἐπιλέγουν οἱ «*Ἐκκλησ. Καιροὶ*» τοῦ Λονδίνου—ἡ βρετανικὴ κυβερνᾶ ἐπιτρέψῃ, καὶ μάλιστα νὰ ἐνθαρρύνῃ, κατὰ προτίμησιν τοὺς ἐκ τῶν γερμανῶν Ἰουδαίων εἰς ἐπίπεδον πολιτισμοῦ τελούντας ἀνώτερον ἢ οἱ ἐκ Ρωσίας καὶ Πολωνίας, ὅπως ἐγκατασταθῶσιν ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν πάτριόν των γῆν· ἐφ' ὅσον ἐξακολουθεῖ ἐτι ἡ ὄργανωμένη κατὰ τῶν γερμανῶν Ἰουδαίων σκληρότης, ἡ Μεγάλῃ Βρετανία, διευκολύνουσα τὴν εἰς Παλαιστίνην μετανάστευσιν, θὰ ἦτο συνεπὴς πρὸς τὴν μεγάλην τῆς παράδοσιν, νὰ ἦνε πρωτοπόρος ἐν τῇ ἀντιδράσει κατὰ τῆς βαρβαρότητος.

*

Ἐπὶ τὸν τίτλον «*ὁ θάνατος τῆς Ἱερουσαλήμ*» ὁ ἐν Δαμασκῷ πάστορ κ. A. Parrot ἐχαρκτηρίσεν ἐν τῇ «*Vie nouvelle*» τὴν ἁγίαν Πόλιν ὡς «*πόλιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ αἱ ἀντιζηλοὶ θρησκευτικαὶ ὁμολογίαι παρέχουν δείγματα τῆς βιαιοτήτος λύσεως, τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύνατό τις νὰ φαντασθῇ*». Οὐχ ἦττον—προσθέτει—«*ὑπὸ τὴν λύσαν αὐτὴν ὑπάρχει πάντοτε ἡ θερμὴ ἀγάπη πρὸς τὰ ἱερά...*». Μελαγχολῶν δὲ διὰ τὴν σημερινὴν ἐξέλιξιν τῆς Ἱερουσαλήμ λέγει ὅτι ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ πόλις ἡ ἁγία, ἐνταφιάζεται ὀλον ἐν περισσότερον ὑπὸ μᾶς νέας Ἱερουσαλήμ, πόλεως, πρὸ παντός, ὑποθέσεων καὶ μεγάλου τουρισμοῦ. Διὰ τοὺς ἀφικνουμένους εἰς τὴν Παλαιστίνην πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἁγίων τόπων, ἡ σημερινὴ Ἱερουσαλήμ παρουσιάζει θλιβερὸν θέαμα, ἀντίθετον πρὸς τὸ ὄνειρευόμενον ἰδανικόν, ἔνεκα δὲ τούτου οἱ προσκυνηταὶ ὑφίστανται θανάσιμον κλονισμὸν ἐκ τῆς διαψεύσεως τῶν προσδοκιῶν των. «*Ἡ Παλαιστίνην εἶχε ποτε βασιλικὰς· τώρα ἔχει μέγαρον καὶ παμμεγίστας οἰκοδομάς. Ὅσοι δὲν ἔκαμαν ἀκόμη τὸ προσκύνῃμα των, ἄς σπεύσουν, πρὶν ἢ ὁ σιωνισμὸς μεταμορφώσῃ τὰς ἀκτὰς τῆς λίμνης τῆς Τιβεριάδος. Μετὰ δέκα ἔτη θὰ ἦνε πολὺ ἄργα!*»

*

Ἡ «*ποντιφικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν βιβλικῶν μελετῶν*» ἀ-

πληντησεν ἀρνητικῶς εἰς τὸ ἐρώτημα ἂν ἐπιτρέπεται εἰς καθολικόν, δοθείσης τῆς ἀυθεντικῆς ἐρμηνείας τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων (Πρξ. β', 24, 33 καὶ γ', 35 - 37), νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰ τοῦ ψαλμοῦ ιε', 10—11 ὡς ἄσχετα πρὸς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ὡς καὶ εἰς τὸ ἐρώτημα ἂν ἐπιτρέπεται νὰ θεωρηθῶσιν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου Μθ. ιστ', 28 καὶ Ακ. θ', 25 ὡς μὴ κυριολεκτικῶς ἀναφερόμενοι εἰς τὴν αἰώνιον σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν πρόσκαιρον ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, παρὰ τὸν νοῦν τῶν λέξεων καὶ τὰ συμφραζόμενα, ὡς καὶ παρὰ τὴν ὁμόφωνον καθολικὴν ἐρμηνείαν τῶν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξήτησε δι' ἐγγράφου τὰ ἑξῆς: Προκειμένου ἤδη νὰ καταρισθῇ νέος ὄργανισμός τοῦ Στρατοῦ, Συνοδικῆ διαγνώμῃ, παρακαλοῦμεν ὡς ληφθῆ πρόνοια, ἵνα ὀρισθῆ ὄργανικὴ θέσις ἱερέως ἐν ἐκάστη Μεραρχίᾳ, διπλωματούχου τῆς Θεολογίας, χειριζομένου καλῶς τὸν λόγον, μετὰ γνώμην τοῦ Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου διοριζομένου. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ στρατεύματι ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν μὴ μαχιμῶν ὑπηρεσιῶν φθάγουσι τὴν βαθμίδα καὶ τοῦ ἠνωτέρου ἀξιωματικοῦ, δίκαιον εἶναι ἵνα καὶ οἱ ἱερεῖς ἀξιῶνται τοῦλάχιστον τῆς πρώτης βαθμίδος τοῦ ἠνωτέρου ἀξιωματικοῦ ἢ τοῦ Ταγματάρχου, νὰ ἀποστρατεύωνται δὲ Ἀντιονταγματάρχαι. Τοῦτο εἶχε περιληφθῆ ἐν τῷ ἐν σχεδίῳ ὄργανισμῷ τοῦ Στρατοῦ ἐν ἔτει 1923, ἐφέρετο δὲ ἡ βαθμὶς αὕτη τοῦ Ταγματάρχου μετ' ὄνομα «ἀνώτερος ἱερεὺς». Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μετ' ὑπερηφανείας ἔχει διαπιστώσει ὅτι εἰς τοὺς προσφάτους πολέμους οἱ ὀλίγοι στρατιωτικοὶ ἱερεῖς ἐπέδειξαν ἰδιάζουσαν αὐταρξίαν καὶ φιλοπατριαν, δι' ὃ καὶ ἐτιμήθησαν μετὰ πολεμικῶν Σταυρῶν καὶ ἀριστεία ἀνδρείας, τινὲς δὲ καὶ ἐτραυματίσθησαν εἰς τὰς πρώτας γραμμάς τοῦ πυρός. Ὅθεν εὐελπιστεῖ ἡ Ἱ. Σύνοδος ὅτι θὰ ἀποδεχθῆτε τὰς ἀνω ἀπόψεις.

— Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπέστειλεν ἐγγράφον δι' οὗ παρακαλεῖ περὶ τοῦ ἑξῆς: Μέχρι τοῦ 1912 οἱ πρὸς χειροτονίαν ὑποψήφιοι, ἐφ' ὅσον ἐδήλουν τοῦτο πρὸ τῆς κατατάξεως αὐτῶν, ἐλάμβανον ἀναβολὴν κατατάξεως μέχρι τοῦ 30οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν, ἐὰν δὲ τότε δὲν προσήρχοντο εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ἐκαλοῦντο πρὸς κατάταξιν. Εἶναι ὁμως εὐνόητον, ὅτι ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα ἐτῶν δύσκολος ἦτο ἡ στρατιωτικὴ τούτων ἐκπαίδευσις. Ἐνεκα τούτου κατηργήθη ἡ εὐεργετικὴ αὕτη διάταξις διὰ τοὺς πρὸς χειροτονίαν ὑποψηφίους, στρατεύονται δὲ ἤδη οὗτοι καὶ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς στρατιωτικῆς αὐτῶν ὑποχρέωσως προσέρχονται πρὸς χειροτονίαν. Ἐπειδὴ πολλάκις ἀπόφοιτοι ἱερατικῶν Σχολῶν ἀπέβαλον ἐν τῷ στρατῷ τὴν πρὸς χειροτονίαν ἐφεσιν, περὶ ἄλλα τραπέντες ἢ μονιμοποιηθέντες ὡς ὑπαξιωματικοὶ ἐν τῷ στρατῷ, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος παρακαλεῖ Ὑμᾶς, ἵνα ἀποδεχθῆτε ἐτέραν τινὰ λύσιν, τὴν ἑξῆς: Δεδομένου ὅτι οἱ κληρικοὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν δὲν στρατεύονται πλέον, ἢ πρὸ τῆς χειροτονίας αὐτῶν στρατεύσεις δὲν φαίνεται ἀπαραίτητος πρὸς τὴν

πατριδα ὑπηρεσία. Διὰ τούτο θὰ ἦτο καλὴ λύσις, ἵνα οἱ πρὸς ἱερατεῖαν ὑποψήφιοι λαμβάνωσιν ἀναβολὴν κατατάξεως μέχρι συμπληρώσεως τοῦ 25οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν. Τότε δὲ ἐὰν μὲν χειροτονηθῶσιν, ἐξαγοράζουσι τὴν στρατιωτικὴν αὐτῶν ὑποχρέωσιν ἀντιδραχμῶν 5.000, ἄλλως κατατάσσονται. Οὕτω καὶ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον θὰ ὠφελεῖτο.

Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ (10) ὁ παρ' ἡμῶν παρεπιδημῶν σεβ. μητροπολίτης Λεοντοπόλεως κ. Χριστόφορος ἐπισκεφθεὶς τὸ ἐν Βουλιαγμένῃ Ἐκκλῆσ. Ὁρφανοτροφεῖον παρέστη ἐν τῷ ναύσκῳ του κατὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν, καθ' ἣν καὶ ὠμίλησε πρὸς τὸ εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης εὐαγγελικῆς περικοπῆς.

— Τῇ προχθὲς Πέμπτῃ ἑορτάζοντος τοῦ ναύσκου τοῦ ἐν Βουλιαγμένῃ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος μεταβάς ἐκεῖσε παρέστη κατὰ τὴν θεῖαν ἱεουργίαν, καθ' ἣν καὶ ἐδίδαξε τὸ συρρεῦσαι πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα τῶν παραθεριστῶν περὶ τῆς ἐννοίας καὶ τῆς σημασίας τοῦ τιμίου Σταυροῦ εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν. Τῆς λειτουργίας περατωθείσης ἐγένετο λιτάνευσις περὶ τὸν ναὸν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ὁρφανοτροφείου, καθ' ἣν ἀνεπέμφθησαν δεήσεις καὶ ὑπὲρ τῶν ἰδρυτῶν καὶ τῶν εὐεργετῶν τοῦ φιλανθρωπικοῦ καθιδρύματος. Μετὰ τὴν μεσημβρίαν δὲ ἐπὶ παρουσίᾳ πλήθους πολλοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Ὁρφανοτροφείου πλατείᾳ ὁ Διευθυντῆς αὐτοῦ κ. Ἰω. Ράμφος ἐξέδηκε τὰ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος πεπραγμένα, τῶν ὀπλίων λεπτομέρεια τινεσ κατασυνεκίνησαν τὸ ἀκροατήριον. Μετὰ ταῦτα τὰ ὄρανα ἐψαλον διάφορα ἄσματα καὶ ἀπήγγειλαν ἀπὸ σκηνῆς διάφοροι: διαλόγου καὶ μονολόγου, ἡ δὲ συγκέντρωσις διελύθη ψαλείσης τῆς φήμης τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ὡς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ὕμνου ὑπὸ τῶν ὄρανῶν.

— Κατὰ πρότασιν τοῦ σεβ. μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Ἰεζεκιὴλ ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἐν Καλλάμει γεγρατὸν μουσικοδιδάσκαλον κ. Ἰω. Κατσάτην ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἐξηκονταετοῦς μουσικῆς εὐδοκίμου δράσεως.

— Ἐν τῇ ἰ. μητροπόλει Χαλκίδος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1923 τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ σεβ. μητροπολίτου κ. Γεηγορίου ἰδρύθησαν διάφοροι κοινωνικοὶ καὶ φιλανθρωπικοὶ ὄργανισμοί, δι' ὧν ἱσκεῖται ἡ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης καὶ ὧν σπουδαιότερα εἶναι: 1) ἡ Φιλότητος Ἐταιρεία Χαλκίδος, 2) τὸ παράστημα τοῦ Πατρ. Ἰδρύματος Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ, 3) ὁ Σύλλογος «Χριστιαν. Ἀναγέννησις» ἀποτελούμενος ἐκ νέων, 4) ἡ Νυκτερ. Σχολὴ ἐργατῶν νέων καὶ 5) ἡ Χριστιαν. Ὁργάνωσις «Ἀνάπλασις», περὶ ἧς καὶ ἄλλοτε ἐγράφησαν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» τὰ δέοντα. Ἐπὶ πλέον δὲ ἀπασχολήθη ὁ σεβ. μητροπολίτης μετὰ τὴν ἰδιαιτέραν μερίμναν διὰ τὴν οἰκονομ. ἔνισχυσιν ἀπόρων σπουδαστῶν καὶ μαθητῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν κατὰ χιλιάδας καταφυγόντων εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ προσφύγων ἀδελφῶν. — Ὁ θεσμὸς τῶν Κατηγητ. σχολείων ἐν τῇ μητροπόλει ταύτῃ παρουσιάζει πρὸς ὀφελὸν καταπληκτικὴν ὀφειλομένην εἰς τε τὸν ζῆλον τῶν ἐν αὐτῇ ἐργαζομένων καὶ εἰς τὸ πατρικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ σεβ. μητροπολίτου.

— Ἐν τῇ ἰ. μητροπόλει Χίου λειτουργοῦσι τὰ ἑξῆς κοινωνικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα: 1) Τὸ ταμεῖον πτω-

χῶν ἐν τῇ ἰ. μητροπόλει, 2) Φιλόπτωχος Ἀδελφότης «Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων», 3) Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυριῶν, ἥτις διατηρεῖ καὶ ἴδιον ἐργαστήριον ῥαπτικῆς καὶ κεντήματος, 4) Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐνωσις Κυριῶν καὶ Νεανίδων 5) «Σκυλίτσειον» Νοσοκομεῖον, 6) τὸ Λωβοκομεῖον καὶ 7) τὸ Ἐθν. Μιχάλειον Ὁρφανοτροφεῖον, ἀπάντων δὲ τούτων προεδρεύει ὁ σεβ. μητροπολίτης. Πλὴν τούτων δὲ λειτουργεῖ ἐν Βροντάδῳ Σωματεῖον Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Κυριῶν καὶ Νεανίδων καὶ ἐν πάσῃ ἐνορίᾳ καταβάλλεται εἰδικὴ φροντίς ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΦΙΛΑΝΔΙΑΣ

Ἐπὶ πληθυσμοῦ τῆς χώρας 3,697,505, τὰ 3,561,591 (96, 32 ο) εἶνε λουθηρανοί, 67,863 ὀρθόδοξοι, 1,381 καθολικοὶ καὶ 55,0 ὁ ἀπροσδιορίστου θρησκείας. Ὅθεν προκύπτει ὅτι ἡ Φιλανδία ἀπὸ ἐποψέως θρησκευτικῆς εἶνε ἡ ὁμοιογενεστέρα χώρα τοῦ κόσμου. Ἡ γλῶσσα τῆς μεγάλης πλειονότητος τοῦ φιλανδικοῦ λαοῦ εἶνε ἡ φιννική, μόνον δὲ 10.14 ο) λαλοῦσι τὴν σουηδικήν. Μέχρι πρό τινοσ οὶ κληρικοὶ ἦσαν ἀποχρεωμένοι νὰ γνωρίζωσιν ἀμφοτέρως τὰς γλώσσας, ἀπὸ τινος ὅμως ὁ ἐκκλησ. νόμος διήρθεσ τὰς ἐνορίας εἰς μονογλώσσους καὶ διγλώσσους, διγλώσσοι δὲ χαρακτηρίζονται ἂν περιέχουσιν μίαν γλωσσικὴν μειονότητα ἀριθμοῦσαν περισσότερα τῶν 50 μελῶν. Πλήρης γνῶσις ἀμφοτέρων τῶν γλωσσῶν ἀπαιτεῖται παρὰ τῶν παστέρων ἢ κληρικῶν τῶν διοριζομένων εἰς μόνον θέσιν εἰς διγλώσσους ἐνορίας, παρὰ πάντων ὅμως ἐν γένει ἀπαιτεῖται νὰ ἐννοοῦν ἀμφοτέρως τὰς γλώσσας. Ἡ ἐκκλησία τῆς Φιλανδίας ἔχει, μετὰ τὸν πόλεμον, στενωπάτας σχέσεις πρὸς τὰς ἐκκλησίας τῆς Σουηδίας, τῆς Νορβηγίας καὶ τῆς Δανίας, σχέσεις δὲ διαφόρους καλλιεργεῖ καὶ πρὸς τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἑσθονίας καὶ τῆς Λεττονίας καὶ τῆς Γερμανίας. Κατὰ βάθος ὁ φιλανδικὸς λαὸς εἶνε λίαν θρησκευτικὸς, ἐν τῇ χώρᾳ δὲν παρατηρεῖται ἄθεος κίνησις χάρις εἰς τὴν ἀσθηρὰν ἀντικομμουνιστικὴν ἀντίστασιν μεταξὺ τῶν τάξεων τῶν ἀγροκτηματιῶν, εἰς τὸ γνωστὸν κίνημα τῶν ὀλοπῶν καὶ ὀφείλεται ἢ ἐκ τῆς φιλανδικῆς βουλῆς ἐκδιώξις τῶν κομμουνιστῶν βουλευτῶν.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Α. Α. ὁ Πάπας ἀπέλυσεν ἐπ' ἐσχάτων ἐγκύκλιον («Dilectissima nobis») δι' ἧς ἀποδοκιμάζων τὴν διὰ τῶν νέων περὶ τῶν ἱερατικῶν ταγμάτων ἰσπανικῶν νόμων «βαρυτάτην καθύβρισιν» τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκείας, ὡς καὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν καθιδρυμάτων τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, τὸν κατὰ τῆς ἰσπανικῆς Ἐκκλησίας ἀγῶνα ἀποδίδει εἰς τὸ κατ' αὐτῆς μῖσος τῶν μυστικῶν ἐταιρειῶν. Μέμφεται τὸ ἰσπανικὸν σύνταγμα ὡς ἀποστερησάν τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν πάσης τῆς περιοσίας αὐτῆς, πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων, συμπεριλαμβανομένων τῶν ναῶν καὶ τῶν ἱερατικῶν σχολείων καὶ τῶν μονῶν, ὡς ἰδιοκτησίας τοῦ ἔθνους, ὡς κηρύξαν δὲ τὴν κινήτην κερουσίαν τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ κράτους, συμπεριλαμβανομένων καὶ αὐτῶν τῶν εἰκόπων καὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν ἀντικειμένων τῶν ναῶν. Ἡ Α. Α. ἐπ' ἴσης διαμαρτύρεται διὰ τὸν «βέβηλον περὶ τῶν ἱερατικῶν ταγμάτων νόμον», ὅστις ὑπάγει αὐτὰ ὑπὸ αὐτηγόρατον καὶ λεπτομερέστατον ἐλεγχον, ἀπηγόρευσεν εἰς αὐτὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ πᾶσαν ἄλλην δρασίαν, καὶ ὑπέγαγεν αὐτὰ εἰς τοῦ κοινοῦ δικαστικοῦ νόμου, ἰδίως δ' ἐξανίσταται διὰ τὸ ἐξιδιασμένον κατὰ τῆς Ἐταιρείας τῶν Ἰησοῦιτῶν μῖσος, ἐμβλέπων εἰς τὸν διωγμὸν αὐτῶν ἐπίθεσιν κατ' αὐτοῦ τοῦ ἀνατάτου ἀρχηγοῦ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. «Διὰ τοῦτο—λέγει—ἐπισημῶς καὶ διὰ πασῶν ἡμῶν τῶν δυνάμεων καταγγέλλομεν καὶ καταδικάζομεν τὸν νόμον τούτον, καὶ διακηρύττομεν ὅτι οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχη ἄξιαν κατὰ τῶν ἀπαραβίαστων δικαίων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας», ἐξορκίζει δὲ τοὺς πιστοὺς νὰ μὴ ἔχωσιν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰ ἀνθρώπινα μέσα, ἀλλ' εἰς μόνην τὴν ἀπειρον ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐκδηλοῖ πρὸς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

[Ἡ «Ἐκκλησία» ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἀναφέρει πᾶσαν νέαν ἐκδοσιν, ἣς ἀντίτυπον ἀποστέλλεται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν].

Μ. Ἀρχιμ. Μιχαὴλ Κωνσταντινίδου, Προϊστάμενου τοῦ ἐν Λονδίῳ ἑλληνικοῦ ὀρθόδοξου καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας. Ὁ ἐν Λονδίῳ ἑλληνικὸς ὀρθόδοξος ναὸς. Ἐν Ὁξφόρδῃ, ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τοῦ Πανεπιστημίου 1933 (The Greek Orthodox Church in London. Oxford, Printed at the University Press by John Johnson, 1933).—Ὁ ἐν Λονδίῳ διαπερηθῆς συναγῆτης τῆς «Ἐκκλησίας», πάντοτε ἐποφελῶς χρησιμοποιοῦν καὶ τὰς γνώσεις αὐτοῦ καὶ τὸν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ χρόνον, δὲν παύεται καὶ ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἀγγλικῇ πρωτεύουσῃ θέσεώς του πλουτίζων τὴν ἐκκλησιαστικὴν φιλολογίαν δι' ἔργων λίαν χρησίμων οὐ μόνον εἰς τὸν ἡμέτερον κληρὸν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ξένους, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων διαβιοῖ, καθιστῶν γνώριμα εἰς αὐτοὺς τὰ ἡμέτερα καὶ οὕτω κρατῶν τὸν ἐνοῦντας αὐτοὺς μετ' ἡμῶν ἀδελφικούς δεσμούς. Οὕτω εἰς τὰ μέγχι τοῦδε ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντα ἔργα προσθέτει διὰ τῆς παρουσίας θαυμασίας εἰς περιεχόμενον καὶ ἐμφάνισιν συγγραφῆς σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀποδήμου ἑλληνισμοῦ, τοῦ ὁποίου ἐπιλεκτοτάτην ἐπιτομήν ἀποτελεῖ ἢ ἐν τῇ ἀγγλικῇ πρωτεύουσῃ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ παροικία. Εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἔργου ὁ σ. ἀφορμήθη ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ ἐνεστώσ ἐτος συμπληρώσεως πενηκονταετίας ἀπὸ τῶν ἐγκαινίων τοῦ σημερινοῦ ἐν Λονδίῳ ἑλληνικοῦ ναοῦ, ἀπ' ἐνὸς μὲν ὅπως τὸ γεγονός τοῦτο σημειωθῆ καὶ διὰ τρόπον μᾶλλον συγκεκριμένον, ἦτοι δι' ἀνεγέρσεως μνημείου πνευματικοῦ εἰς τοὺς φιλογενεῖς ἀειμνήστους ἱδρυτὰς αὐτοῦ, ἀπ' ἐτέρου δὲ ὅπως τὸ ἔργον «χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόμνησις καὶ κίνητρον εἰς τε τὴν παροῦσαν καὶ τὰς μετὰ ταύτην γενεὰς τῆς ἑλλην. κοινότητος Λονδίνου». Τὸ ἔργον ἐκδεδομένον εἰς 4ον, εἶνε συντεταγμένον ἑλληνιστῶ καὶ ἀγγλιστῶ, διηρημένον δ' εἰς τρία μέρη ἐν μὲν τῷ πρώτῳ πραγματεύεται περὶ τοῦ πρώτου ἐν Λονδίῳ ἑλληνικοῦ ὀρθόδοξου ναοῦ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν Ἐυκτήριου Ὀίκου τοῦ Σωτήρος, τὸ τρίτον περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτήρος καὶ τὸ τέταρτον περὶ τοῦ ἀντικαταστήσαντος πάντας τοὺς προγενεστέρους ναοὺς ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ ἁγίας Σοφίας, οὗ ὁ μὲν θεμέλιος εἶχε τεθῆ τῇ 18 Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1877, τελεταρχοῦντος τοῦ ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπου ἱερογνώμου Μυριανθέως, ἢ δὲ πρώτη λειτουργία ἐτελέσθη ὑπὸ αὐτοῦ προΐσταμένου τῆς κοινότητος τῇ 1 Ἰουνίου 1879, ἑορτῇ τῆς Πεντηκостῆς, καὶ τὰ ἐγκαινία τῇ 5 Φεβρ. 1882 ὑπὸ τοῦ τότε ἐν Λονδίῳ παρεπιδημοῦντος ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας Ἀντωνίου Χαριάτη. Ἐν διαστήματι μόνον 43 ἐτῶν (ἀπὸ τοῦ 1837) ἢ τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν μικρὰ καὶ ἀφανῆς, τάχιστα δὲ προαχθεῖσα εἰς μεγάλην καὶ περιφανῆ ἑλληνικὴν τοῦ Λονδίνου κοινότητα ἡδυνήθη ν' ἀνεγείρῃ τρεῖς ναοὺς, ὧν ὁ τελευταῖος ἀποτελεῖ ἐκπερέστατον εἰς ρυθμὸν καὶ πλοῦτον καλλιτέχνημα. Τὰς πληροφορίας του ὁ σ. ἀντλήσας καὶ ἐξ ἄλλων μὲν πηγῶν, ἰδίᾳ δ' ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας τῆς κοινότητος, ἐξ ἐκθέσεων τινῶν καὶ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῶν γενικῶν αὐτῆς συνελεύσεων, ἡδυνήθη νὰ ἀπαρτίσῃ ἐξ αὐτῶν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς τε κοινότητος καὶ τῶν κατὰ καιροὺς προϊσταμένων τοῦ ναοῦ αὐτῆς, περὶ τῶν ὁποίων λεπτομερεῖαι τιναε εἶνε λίαν πολύτιμοι. Ἐκ τῶν περὶ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγ. Σοφίας ἱστορουμένων ἰδιάζον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν νεωτέραν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἱστορίαν παρουσιάζουσι τὰ κεφάλαια τὰ πραγματευόμενα περὶ τῶν σχέσεων τῆς ἑλλ. Κοινότητος τοῦ Λονδίνου πρὸς τὸ Ὀίκου. Πατριαρχεῖον καὶ περὶ τῶν προϊσταμένων τοῦ ναοῦ. Τὸ ἔργον, κοσμοῦμενον καὶ διὰ τῶν εἰκόπων τῶν πολυαρίθμων καὶ περιφανῶν τοῦ ναοῦ ἱδρυτῶν καὶ τῶν ἐκείστοτε προϊσταμένων του, εἶνε συντεταγμένον μετὰ στοργικῆς ἐπιμελείας, ἀποτελεῖ δὲ ὀρατότατον ἐκδοτικὸν καλλιτέχνημα, ἄξιον καὶ τοῦ ναοῦ καὶ τῶν ἱδρυτῶν του καὶ τοῦ φιλοτεχνήσαντος αὐτὸ συγγραφέως.

Τύποις «Φοίνικος» ὁδὸς Σταδίου 44, Ἀθήναι